

Enheten för foder- och gödselkontroll

Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

"En myndighets verksamhet skall bygga på den befogenhet som föreskrivs i lag och lagen skall noggrant följas i myndighetens verksamhet. Myndighetens anvisningar är till sin rättsliga natur inte bindande för andra myndigheter eller företagare. I sista hand avgörs frågor som gäller tillämpandet av lagstiftningen av en domstol.

Denna anvisning innehåller både direkta citat ur lagstiftningen och tolkringar av hur lagstiftningen tillämpas. *Lagstiftningen är markerad med kursiv stil.* Tolkringarna i anvisningen är Eviras syn på hur lagstiftningen borde tillämpas."

### 1. ALLMÄNT

Denna anvisning gäller övervakning av foderföretagare inom primärproduktionen enligt foderlagstiftningen och djursjukdomslagstiftningen om foder. Anvisningen är avsedd för närings-, trafik- och miljöcentralernas (NTM) inspektörer. Foderövervakningen är ett led i övervakningen av s.k. tvärvillkor. Denna anvisning innehåller den övervakning av tvärvillkorens föreskrivna verksamhetskrav 9 som utförs på gårdar med produktionsdjur i fråga om foder. Anvisningar om övervakningen av foderhygien i samband med tvärvillkorens föreskrivna verksamhetskrav 4 ges i en separat anvisning (Anvisning 12733/3: Övervakning av tvärvillkor som gäller foderhygien).

Gårdsbesöken på de gårdar som tagits ut till övervakningsurvalet för tvärvillkor 2016 ska avläggas före utgången av 2016.

#### Vem övervakas

Foderlagstiftningens krav gäller alla primärproducenter av foder. Utför foderkontroll på gården, då gården odlar grödor (t.ex. spannmål, torrhö, ensilage, betesvall, balj- eller oljeväxter) till foder eller för utfodring av djur, utfodrar produktionsdjur eller blandar till foder. Saken framgår av eventuell foderbokföring eller genom att fråga jordbrukaren. Om jordbrukaren vid tidpunkten för kontrollen ännu inte vet huruvida grödorna kommer att användas till livsmedel eller foder, ska grödorna kontrolleras som såväl livsmedel och foder. Som produktionsdjur betraktas djur som gården föder upp i produktions syfte för produktion av animaliska produkter såsom kött, mjölk, ägg, ull, päls eller avkomma.

Evira utför egna urval av djurgårdarna och väljer ut växtproduktionsgårdarna till övervakningen bland Landsbygdsverket Mavis gårdar för åkerövervakning. Sammanlagt

Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

tas minst 1 % av gårdarna som har ansökt om direkt eller delfinansierat stöd ut till foderkontroll.

Också i urvalen för foderövervakning av växtproduktionsgårdar kan det ingå djurgårdar som ska övervakas. NTM-centralens inspektör ska ta foderprov och övervaka användningen av animaliskt protein som foder och länsveterinären ska kontrollera gårdens produktionsdjur då

- gården får direkt eller delfinansierat EU-stöd
- djuren innehas av gården eller sköts på gården
- djuren är avsedda för jordbruksproduktion, dvs. att de inte hålls på gården endast som hobby- eller sällskapsdjur, för att t.ex. producera livsmedel för gårdens eget bruk eller för tävlings-/sportbruk.

Om det finns finska hästar, finsk boskap, finska lantrasfår, ålands- eller kajanalandsfår, finska getter, lantrashöns eller -tuppar på gården och gården har ingått ett avtal om uppfödning av ursprungsraser för åren 2015-2020 som gäller dessa djurslag ska djuren övervakas.

En inspektör som fått vetskap om att en växtproduktionsgård håller sådana produktionsdjur ska ta kontakt och komma överens om foderkontroll med en sådan inspektör vid den egna NTM-centralen som har kunskaper och utrustning att utföra provtagning av foder. Dessutom ska inspektören underrätta Evira om gården med e-post till adressen [te-kasvintuotantotilat@evira.fi](mailto:te-kasvintuotantotilat@evira.fi), för att Evira kan meddela länsveterinären om gården

I enlighet med TSE-förordningen (transmissibel spongiform encefalopati) övervakar inspektörer alla de gårdar som behöver godkännande eller registrering av Evira för att använda animaliskt protein som foder.

Godkännande krävs av gårdar,

1. som håller idisslare och svin, fjäderfä eller vattenbruksdjur på samma gård och som i hemmablandningen av icke-idisslare använder sig av fiskmjöl, blodprodukter från icke-idisslare, animaliskt di- eller trikalцийfosfat eller kompletteringsfoder innehållande sådana.
2. som håller såväl vattenbruksdjur som andra livsmedelsproducerande djur och som vid framställningen av hemmablandningar för vattenbruksdjur använder sig av foder innehållande bearbetat animaliskt protein från icke-idisslare (köttbenmjöl eller blodmjöl).
3. som i hemmablandningar för svin och fjäderfä använder sig av foder innehållande fiskmjöl vars råproteinhalt överstiger 50 %. Dvs. i praktiken rent fiskmjöl.
4. som i hemmablandningar för svin och fjäderfä använder sig av blodprodukter från icke-idisslare, vars råproteinhalt överstiger 50 %.
5. som i hemmablandningar för svin och fjäderfä använder sig av foder innehållande di- och trikalцийfosfat som innehåller över 10 % fosfor.
6. som i hemmablandningar för vattenbruksdjur använder sig av foder vars råproteinhalt överstiger 50 % och som innehåller bearbetat animaliskt protein från icke-idisslare, med undantag för fiskmjöl. Dvs.

Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

om en vattenbruksgård använder sig av rent köttbenmjöl eller blodmjöl från icke-idisslare i sina hemmablandningar.

Om gården även säljer foderblandningar som innehåller fiskmjöl, blodprodukter från andra djur än idisslare eller bearbetat animaliskt protein eller di- eller trikalciumfosfat av animaliskt ursprung är det inte längre fråga om verksamhet inom primärproduktionen. Det är Evira som kontrollerar dessa gårdar som har anhallit om godkännande att sälja foderblandningar.

Evira registrerar specialiserade svin- och fjäderfågårdar som använder kompletteringsfoder innehållande fiskmjöl eller annat animaliskt protein i hemmablandningar. Evira registrerar också gårdar som använder mjölknäring innehållande fiskmjöl vid utfodring av diande djur som hör till idisslare och är avsedda för livsmedelsproduktion. Dessutom registrerar Evira vattenbruksgårdar som i sina hemmablandningar använder kompletteringsfoder innehållande bearbetat animaliskt protein från icke-idisslare, med undantag för fiskmjöl.

### Vad övervakas

Enligt den s.k. TSE-förordningen (EG) nr 999/2001 (ändringar som rör foder 1234/2003, 1292/2005, 1923/2006, 956/2008, 163/2009 och 56/2013) övervakas att begränsningarna för användning av animaliskt protein i foder iakttas på gårdarna. I syfte att förhindra vissa neurodegenerativa sjukdomar (bl.a. BSE, dvs. galna kosjukan) är det förbjudet att använda animaliskt protein vid utfodring av livsmedelsproducerande djur, fränsett vissa undantag. På gården kontrollera att det inte används förbjudet animaliskt protein vid utfodringen av djuren och att foder avsedda för idisslare delas ut, tillverkas, transporteras och förvaras åtskilt från foder som innehåller animaliskt protein och är avsett för andra djurslag. Om gården använder foder innehållande animaliskt protein kontrolleras dessutom att det för olika djurslag används egna utfodringskärl och utfodringsanordningar och att dessa är vederbörligt märkta. De kontroller enligt TSE-förordningen för godkännande av användning av animaliskt protein som separat avtalas om med Evira ingår inte i tvärvillkoren. Om det ändå upptäcks försummelser i samband med en kontroll för godkännande ska inspektören bredda kontrollen till att också gälla tvärvillkoren.

Utöver det ovan nämnda kontrollera att gården har registrerat sig som foderföretagare inom primärproduktionen i enlighet med jord- och skogsbruksministeriets (JSM) förordning 548/2012 om bedrivande av verksamhet inom foderbranschen och att gården inte bedriver annan verksamhet inom foderbranschen som kräver registrering eller godkännande. På gården kontrollera också om gården för utfodring av djur som används i livsmedelsproduktionen använder sådan mjölk eller sådana mjölkbaserade biprodukter som kräver registrering hos Evira i syfte att förhindra smittsamma sjukdomar. Användningen av mjölk och mjölkbaserade biprodukter vid utfodringen av djur som används i livsmedelsproduktionen föreskrivs i lag om animaliska biprodukter 517/2015, i kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 och i jord- och skogsbruksministeriets förordning om animaliska biprodukter JSMf 783/2015.

Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

JSM:s förordning om bedrivande av verksamhet inom foderbranschen kräver att gårdarna för bok över foderlagrens identifikationer. Kontrollera saken vid övervakningsbesöket i samband med granskningen av förvaringen av foder och foderbokföringen. På gården kontrollera också att organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel lagras åtskilt från foder i sådana lager dit produktionsdjur inte har tillträde i överensstämmelse med JSM:s förordning 24/11 och förordning (EU) nr 142/2011 om genomförande av biproduktförordningen. Samtidigt kontrollera om det finns skadedjur eller spår av sådana på lagerområdet och om bekämpning av skadedjur har utförts. Förordningen om foderhygien (EG) nr 183/2005 kräver att foder skyddas från kontaminering och att jordbrukaren vid behov bekämpar skadedjur, vilket minskar möjligheten till kontaminering av foder.

### Utförande av övervakningen

Använd vid övervakningen av primärproducenter av foder Livsmedelssäkerhetsverket Eviras blankett för tillsyn över primärproducenter av foder till tillämpliga delar. Vid kontroller av tvärvillkoren som gäller foder använd blanketten endast på gårdar med djurproduktion som ingår i urvalet. Blanketten innehåller kontroll av ovan nämnda krav enligt foderlagstiftningen. Om du utför kontroll av tvärvillkoren som gäller foder på gården, använd dessutom observationsprotokollet för foder och livsmedel av vegetabiliskt ursprung. I observationsprotokollet ingår kontroll av användning av foder som innehåller animaliskt protein som beskrivs i denna anvisning (krav 1.1 och 1.2), kontroll enligt anvisning 12733/3 (Övervakning av tvärvillkor som gäller foderhygien) och kontroll enligt anvisning 16045/2 (Övervakning av tvärvillkor som gäller produktion av livsmedel – växtproduktionsgårdar). Evira har dessutom meddelat en allmän anvisning om övervakningen av tvärvillkor 15703/09 (Allmänt om övervakningen av tvärvillkor och bedömningen av försummelse). I anvisningen finns instruktioner för startningen av övervakningen, anmälan om övervakningen och kontrollbesöket.

Observationsprotokoll över uppfyllandet av tvärvillkoren Foder och livsmedel av vegetabiliskt ursprung kan skrivas ut från Stödtillämpningen. På Eviranet i sakenheten Tvärvillkor finns:

- denna övervakningsanvisning
- anvisningen Övervakning av tvärvillkor som gäller foderhygien
- blanketten Tillsyn över primärproducenter av foder (gårdsövervakningsblankett)
- anvisningen Övervakning av tvärvillkor som gäller produktion av livsmedel – växtproduktionsgårdar
- anvisningen Allmänt om övervakningen av tvärvillkor och om bedömning av försummelse
- meddelandet för systemet för tidig varning
- blanketten för bedömning av försummelse
- meddelande till jordbrukare: Övervakning av foder vid primärproduktion år 2016

Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

Utför foderövervakningen i mån av möjlighet på gården samtidigt som tvärvillkorsövervakningen av livsmedel och djurens välbefinnande (länsveterinärerna). Övervakningarna ska i regel utföras utan förhandsbesked. Om du underrättar gården om kontrollen ska det ske tidigast 48 timmar före kontrollbesöket. En förhandsanmälan får ändå inte äventyra kontrollens genomförande.

Besök de gårdar som valts ut på basis av urvalet, kontrollera det som krävs och fyll i Eviras gårdsövervakningsblankett och observationsprotokollet för tvärvillkor samt ta ett foderprov (eller flera foderprov). För foderprovet fyll i ett provtagningsprotokoll. Den ursprungliga gårdsövervakningsblanketten, alla foderprover och provtagningsprotokollet skickas med post till Evira i Vik (anvisning för provtagning, se stycket 3.).

Det foderprov som togs på gården analyseras vid Eviras forskningsenheten för livsmedels- och fodermikrobiologi. Provet som skickats till laboratoriet analyseras med avseende på ämnen med ursprung i landlevande djur eller fisk med en mikroskopisk metod, dvs. man undersöker om provet innehåller köttben- eller fiskmjöl. I samband med analysen konstateras också andra möjliga visuella avvikelser i fodret, såsom levande skadeinsekter, mjöldryga och flyghavre. Dessa avvikelser leder dock inte till försummelser av tvärvillkoren, utan till åtgärder enligt foderlagen. Evira kan använda foderprovet också för annan lagstadgad övervakning på stickprovsbasis, såsom för undersökning av mykotoxiner, dioxiner eller rester av växtskyddsmedel. Evira underrättar gården om provet används för annan undersökning.

Det övervakningsbeslut som fattats på basis av analysresultatet av vart och ett foderprov och analysintyget skrivs ut från Eviras Elmo-informationssystem och skickas till NTM-centralen och jordbrukaren. Evira sänder dig och jordbrukaren en kopia också av gårdsövervakningsblanketten på vilken Evira har gjort anteckningar om provresultat och andra nödvändiga noteringar. För in övervakningsresultaten för gårdsövervakningsobjekten i Stödtillämpningen efter det att analysen av foderprovet är klar.

### Övervakning på gårdar som upphört med produktionen

Om en gård på övervakningslistan helt har slutat bedriva verksamhet inom foderbranschen före övervakningsåret, fyll i Eviras gårdsövervakningsblankett och observationsprotokollet i vilket anteckna informationen i fråga. I punkten för tilläggsuppgifter skriv in den källa från vilken du fått information om att verksamheten upphört. I Stödtillämpningen registrera för gårdens del "övervakas inte". Om urvalet innefattar många gårdar som har lagt ner verksamheten kan Evira senare samma år komplettera övervakningsskyldigheten genom att ta med fler gårdar i övervakningen. Om gården har slutat hålla djur, men fortsätter producera foder, utför övervakningen i tillämpliga delar.

Enheten för foder- och gödselkontroll

Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

## Övervakning under ett produktionsuppehåll

Om du vet att gården har ett uppehåll i djurhållningen kan du flytta övervakningen fram till ett senare tillfälle. På en gård dit det under de närmaste månaderna kommer djur efter produktionsuppehållet kan du vänta tills djuren har kommit. Om produktionsuppehållet varar längre, eller om det är okänt hur länge uppehållet varar, besök gården för att utföra övervakning under de förutsättningar som är möjliga vid den tidpunkten. Om du redan har besökt gården behöver inget nytt besök avläggas senare.

## 2. BLANKETT FÖR TILLSYN ÖVER PRIMÄRPRODUCENTER AV FODER (GÅRDSÖVERVAKNINGSBANKETT) OCH IFYLLANDET AV DEN

Fyll i gårdsövervakningsblanketten alltid i övervakningen av djurgården. Blanketten används i tillämpliga delar på gårdar som bedriver odling av foderväxter och på gårdar som odlar vattenbruksdjur till livsmedel.

**Gårdsövervakningsblanketten innehåller följande avsnitt:**

### Basuppgifter om gården

På gårdsövervakningsblanketten anteckna de grundläggande uppgifterna om gården, NTM-central och inspektör.

### 1. Vilka produktionsdjurarter finns på gården?

Ange produktionsdjurarterna på gården med ett kryss i respektive ruta eller skriv in i punkten "övriga".

### 2. Gården har registrerat sig som primärproducent av foder

Kontrollera i förteckningen över foderföretagare inom primärproduktionen på Eviras webbsida <http://www.evira.fi/portal/se/djur/foder/> om aktören har registrerat sig som foderföretagare inom primärproduktionen och för vilka verksamheter. Registreringen är ett villkor för verksamheten och en förutsättning för att säkerställa fodrets spårbarhet. Gårdar som framställer små mängder foder (odlar mindre än 3 ha årligen) och som levererar direkt till en lokal gård samt gårdar som uppföder livsmedelsproducerande djur som hobby för gårdens eget bruk är undantagna från registrerings skyldighet. Om ingen registrering hittas i förteckningen fråga Eviras fodersektion om anmälan har lämnats på Eviras blankett F (på Eviras hemsida). Om ingen anmälan för registrering har lämnats in måste gården göra anmälan omedelbart på Eviras blankett F.

### 3. Gården har registrerat sig som fodertillverkare med användning av tillsatser/förblandningar för gårdens eget bruk

Kontrollera i förteckningen över foderföretagare inom primärproduktionen enligt punkt 2 ovan, om gården har registrerat sig som fodertillverkare (verksamhet V). Med fodertillverkning avses framställning av foderblandningar för gårdens eget bruk med användning av tillsatser eller förblandningar såsom rena vitaminer, spårämnen, konserveringsmedel, urea, koccidiostatika eller blandningar av dessa dvs. förblandningar.



Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

För att använda kompletteringsfoder i foderblandningar eller ensileringsmedel krävs inte registrering som fodertillverkare.

### **4. Bedriver gården någon annan verksamhet inom foderbranschen?**

Anteckna här om gården bedriver annan verksamhet än primärproduktion av foder, exempelvis framställning av foderblandningar eller rybspresning för försäljning eller tjänster som gäller transport eller lagring av foder. Utifrån denna information kontrollerar Evira situationen i registret över foderföretagare och skickar vid behov en blankett för registrering till gården.

### **5. Använder gården följande animaliska proteiner vid utfodring av djur?**

Besvara denna fråga med ja eller nej i enlighet med om gården använder något av de på gårdsövervakningsblanketten nämnda proteinerna vid utfodringen. Om gården använder animaliskt protein vid utfodringen kryssa på blanketten för vilket animaliskt protein som används och på vilket sätt det används. En del av de animaliska proteiner som förtecknas på blanketten är inte tillåtna för livsmedelsproducerande djur och användning av en del kräver registrering eller godkännande (se stycke 4. och krav 1.2 Utgående från fodrets märkningar, tillverkning, förvaring och distribution utfodras varje djurslag endast med foder som innehåller sådant animaliskt protein som är avsett för det). Evira kontrollerar utgående från blanketten för gårdsövervakning om gården har registrerats eller godkänts av Kontrollcentralen för växtproduktion (KTTK) eller Evira. Evira sänder vid behov ut en blankett till gården för registrering eller godkännande.

### **6. Utfodrar gården livsmedelsproducerande djur med mjölk eller mjölkbaserade biprodukter vars användning kräver registrering hos Evira (gäller inte utfodring av gårdens egna djur med mjölkprodukter som uppkommer på gården och utfodring av idisslare med råmjölk)**

Mjölkbaserade produkter är till exempel råmjölk, mjölkpulver, vassla, vasslekoncentrat, vasslepulver, tvättvatten som varit i kontakt med mjölk och surmjölk, mjölk, surmjölk, fil, yoghurt, glass och ostar som returnerats från affärerna. Begränsningarna för användningen av mjölk och mjölkbaserade biprodukter hör samman med förhindrandet av smittsamma sjukdomar. På gårdsövervakningsblanketten förtecknas bara de mjölkbaserade produkter som kräver registrering hos Evira för att få användas vid utfodring av djur. Fråga jordbrukaren om gården använder produkterna i fråga och kryssa för de produkter som gården använder. Om saken inte utreds genom att fråga gör en kontroll med hjälp av varudeklarationer/etiketter och/eller handelsdokument (t.ex. fraktsedlar). Om det i handlingarna nämns behandlingsmetod b eller obehandlad, krävs det att gården är registrerad för att använda produkterna. I punkten anläggning inom mjölkbranschen/distributör/tillverkare av foderblandningar eller förmedlare som levererar produkterna anteckna tillverkaren/leverantören av de aktuella mjölkprodukterna. Utgående från gårdsövervakningsblanketten kontrollerar Evira om gården har registrerat sig hos KTTK/Evira. Vid behov skickar Evira en blankett för registrering till gården.

Enheten för foder- och gödselkontroll

Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

## 7. Uppgifter som granskas

Frågorna 7.1 - 7.6 är samma som i observationsprotokollet för tvärvillkor "Foder och livsmedel av vegetabiliskt ursprung".

### 7.1 Utgående från fodrets märkningar, tillverkning, förvaring och distribution utfodras varje djurslag endast med foder som innehåller sådant animaliskt protein som är avsett för det (krav 1.2)

Se anvisningen i fråga om krav 1.2 (Utgående från fodrets märkningar, tillverkning, förvaring och distribution utfodras varje djurslag endast med foder som innehåller sådant animaliskt protein som är avsett för det).

### 7.2 Bok förs över foder som skaffats till gården, överlåtits från gården, producerats och använts på gården (djurgrupp och datum då användning av foder med karenstid avslutades) samt över provresultat som är viktiga med tanke på fodersäkerheten (krav 2.1)

För säkrandet av spårbarheten ska gården föra bok över alla foder som köpts eller mottagits till gården (inklusive fodertillsatser och förblandningar) eller som sålts eller överlåtits från gården. Dessutom gäller bokföringsskyldigheten gårdens egenproducerade foder och foder som använts på gården samt resultaten av foderprover. Syftet med bokföringsskyldigheten är att kunna spåra fodrets ursprung om det av någon anledning är nödvändigt att dra bort ett foderparti i en risksituation. Av bokföringen ska framgå

- säljarens/ leverantörens/köparens namn och adress,
- produktens namn
- mängden av foder som gården har skaffat/överlåtit/producerat
- leveransdatum av foder som gården har skaffat/överlåtit
- djurgrupp som utfodrats med fodret (t.ex. saggor, kalvar)
- tidpunkten då man upphört använda foder med karenstid (t.ex. vissa fodertillsatser och foderläkemedel)
- provresultat av foder som är viktiga med tanke på fodersäkerheten. T. ex. proven har analyserats för mögelgifter dvs. mykotoxiner, salmonella eller andra skadliga ämnen, organismer och produkter.

Gården ska spara foderbokföringen minst fem år. Som foderbokföring duger till exempel gårdens skattebokföring om de uppgifter som behövs framgår av den, likaså en ekologisk gårds bokföring över produktströmmarna. I fråga om foder som producerats på gården räcker skiftesbokföringen enligt miljöersättningens förbindelsevillkor och i fråga om foderläkemedel bokföringen över medicinsk behandling. Som bokföring av resultaten av foderprov räcker analysintygen.

Granska övervakningsårets foderbokföring på gården. Om det saknas foderbokföring för övervakningsåret, eller om den är bristfällig, ska du också se på foderbokföringen för det/de föregående åren. När du har granskat bokföringen ska du anteckna övervakningsresultatet i gårdsövervakningsblanketten.

Denna fråga gäller alla gårdar som producerar foderväxter och gårdar med livsmedelsproduktion som levererar jordbruksprodukter från gården.



Enheten för foder- och gödselkontroll

Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

### 7.3 Fodret har skaffats av en registrerad eller godkänd foderföretagare (krav 2.2)

Gården ska säkerställa att alla foder som köpts eller mottagits utan vederlag till gården har skaffats från registrerade eller godkända foderföretagare inklusive foderföretagare inom primärproduktionen. Kravet sammanhänger med fodrets spårbarhet. Också ensileringsmedel och andra fodertillsatser samt förblandningar ska skaffas från registrerade eller godkända foderföretagare, t.ex. registrerade affärer eller tillverkare. Ett undantag är att foder får skaffas från en närliggande, oregistrerad gård som producerar foder på mindre än 3 hektar årligen och levererar fodret direkt till gården. En gård påförs inte heller sanktion om gården hos en aktör som inte är registrerad, t.ex. en affär, har gjort en engångsanskaffning av vegetabiliska före detta livsmedel som är av god kvalitet och lämpliga som djurfoder. Om gården inte har säkerställt att fodret har skaffats från en registrerad eller godkänd foderföretagare, men foderföretagarna är införda i Eviras register, är situationen i ordning.

Förteckningarna över registrerade inhemska aktörer finns på sidan <http://www.evira.fi/portal/se/djur/foder/>. För att klarlägga om utländska foderföretagare är registrerade kan du be Eviras fodersektion om hjälp.

Denna fråga gäller alla gårdar som skaffat foder och som levererar jordbruksprodukter från gården. Ett undantag är gårdar som årligen producerar små mängder foder (på mindre än 3 hektar) och levererar det direkt till lokala gårdar samt gårdar som foder upp djur i annat produktionssyfte än livsmedelsproduktion

### 7.4 Bok har förts över användningen av växtskyddsmedel vid odling av växter till foder (krav 2.3)

I syfte att säkerställa spårbarheten ska gården föra bok över alla växtskyddsmedel som använts på gården. Syftet med bokföringsskyldigheten är att det ska vara möjligt att spåra foder som odlats med växtskyddsmedel, om det av någon orsak är nödvändigt att dra tillbaka ett foderparti. De utförda växtskyddsåtgärderna ska framgå av bokföringen. Bokföringsskyldigheten gäller alla växtskyddsmedel som används på gården. I anteckningarna skrivs in

- odlingsväxten
- vilket ogräs/vilken ogräsgrupp, växtsjukdom eller skadedjur som bekämpats eller för vilket ändamål en tillväxtregulator har använts
- växtskyddsmedlets namn och mängd
- vilken tidpunkt växtskyddsmedel har använts
- den areal på vilken växtskyddsmedlet har använts

I praktiken kontrollera användningen av växtskyddsmedel i skiftesbokföringen. I samband med övervakningen granskar du övervakningsårets bokföring över användningen av växtskyddsmedel eller bokföringen från året/åren innan, om det ännu inte har använts växtskyddsmedel under innevarande år eller om bokföringen är bristfällig. Gården ska spara bokföringen över växtskyddsmedel i enlighet med lagstiftningen om växtskyddsmedel minst tre år. När du har granskat bokföringen ska du anteckna övervakningsresultatet som gäller skyldigheten att bokföra växtskyddsmedel i gårdsövervakningsblankett. Om du märker att en gård som ansökt om jordbruksstöd har

Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

använt växtskyddsmedel på fel sätt, ska du utvidga övervakningen till tvärvillkorskontroll av växtskyddsmedel. Den här frågan gäller alla gårdar som odlar foderväxter och som använder växtskyddsmedel och levererar jordbruksprodukter från gården.

### 7.5 Bok har förts över användningen av biocider som tryggar fodersäkerheten (krav 2.4)

Inom foderövervakningen förutsätts att gårdarna för bok över användningen av biocider, dvs. ämnen avsedda för bekämpning av skadliga organismer, som påverkar fodersäkerheten. Biocider som säkerställer fodersäkerheten är

- desinfektionsmedel
- gifter för bekämpning av gnagare
- insekt- och kvalstergifter

som används i foderlager eller vid behandling av utfodringskärl och utrustning för transport, förflyttning eller vägning av foder.

Bokföringen över användning av biocider ska innehålla

- namnen på de biocider som använts
- mängderna
- användningstidpunkterna.

Till exempel inköpskvitton över biocider eller rapporter över insektbekämpningsföretagets bekämpningsbesök kan användas som grund för bokföringen. Gården ska spara bokföringen över användning av biocider som gäller fodersäkerhet minst tre år.

Granska vid kontrollen bokföringen över användning av biocider under innevarande år och vid behov bokföringen för året/åren innan. Frågan gäller alla gårdar som använt biocider som säkerställer fodersäkerheten och som levererar jordbruksprodukter från gården.

### 7.6 Avfall, farliga ämnen, kemikalier, utsäde och läkemedelsfoder har lagrats och hanterats vederbörligen åtskilt från foder och djurhållningsplatser (krav 2.5)

Granska gårdens lagring av foder dvs. att t.ex.

- hushållsavfall
- spillolja
- balplast och balnät
- sprängämnen
- gifter
- växtskyddsmedel
- biocider
- utsäde
- gödselmedel
- foderläkemedel

lagras och hanteras vederbörligt, åtskilt från foder och djurhållningsplatser. Det här innebär i praktiken att  dessa ämnen inte får blandas in i foder och att det inte är möjligt för djuren att i misstag äta av dessa ämnen till exempel om djuren kommer lösa eller förflyttas.

Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

Den här frågan gäller alla gårdar som lagrar och hanterar foder och som levererar jordbruksprodukter från gården.

### **8. Foderförrådets identifikationer har förts in i foderbokföringen.**

I förordningen om bedrivande av verksamhet inom foderbranschen förutsätts att gården för bok över till vilket foderförråd respektive foder har förts i syfte att undvika sammanblandning av foder. Avsikten med bokföringen är att möjliggöra ett eventuellt exakt återtagande vid avvikelser. Förrådets identifikation (t.ex. plansilo 1) ska framgå av bokföringen för vart och ett foderparti. Formen för identifikationen är fri, förutsatt att platserna där foder förvaras går att specificera och åtskilja från varandra. Om ett foderförråd går att hålla isär från andra foderförråd med avseende på sitt läge, behövs ingen numrering eller annan märkning av foderförrådet och platsen för foderförrådet räcker som identifikation i foderbokföringen. Om identifikationerna för ett förråd saknas i foderbokföringen orsakar det ingen försummelse vid tvärvillkorsövervakningen. Påpeka bara saken muntligt för jordbrukaren och gör en anteckning om detta i punkten för tilläggsuppgifter. Saken gäller inte gården om det inte förvaras foder på den eller gården som föder upp djur i annat produktionssyfte än livsmedelsproduktion

### **9. Organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel har lagrats åtskilt från foder och djurhållningsplatser**

Foder ska lagras åtskilt från organiska gödselmedel (t.ex. köttbenmjöl) och jordförbättringsmedel (t.ex. kompost). Produktionsdjuren får inte ha tillträde till ett lagerutrymme där det lagras organiska gödselmedel eller jordförbättringsmedel. Saken är i ordning om fodren har förvarats åtskilt från organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel på gården och om djuren inte kommer åt att äta av organiska gödselmedel eller jordförbättringsmedel. Saken gäller inte gården om det inte finns organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel eller foder på gården. Skriv om försummelsen i punkten för tilläggsuppgifter. Om fodret kontamineras med förbjudet animaliskt protein såsom köttbenmjöl eller om djur kommer åt att äta förbjudet animaliskt protein orsakar det en försummelse av krav 1.2: `Utgående från fodrets märkningar, tillverkning, förvaring och distribution utfodras varje djurslag endast med foder som innehåller sådant animaliskt protein som är avsett för det` på en gård som ansökt om jordbrukarstöd.

### **10. Skadedjur och spår av dessa som upptäcks under en kontroll på lagerområdet**

Enligt förordningen om foderhygien ska foder skyddas från kontaminering och jordbrukaren ska vid behov utföra lämplig skadedjursbekämpning. Fodret ska skyddas från skadedjur på grund av exempelvis risken för salmonella. Om du under en kontroll upptäcker fåglar, fågelfjädrar, gnagare, avföring, sönderhackade eller gnagda säckar eller andra spår, anteckna observationerna här. Här antecknas också eventuell skadedjursbekämpning som används på lagerområdet (t. ex. rodenticider, lämmar, katter, hundar). Om biocider används för bekämpning av skadedjur på lagerområdet, ska den här punkten anknyta till följande; Bok har förts över användningen av biocider som tryggar fodersäkerheten. Observationer av skadedjur eller avsaknad av skadedjursbekämpning orsakar inte försummelse vid kontrollen av tvärvillkoren, men anteckna också de råd som du gett på blanketten, eller uppmana jordbrukaren muntlig-

Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

en att skydda fodret från skadedjur, t.ex. genom att hålla dörrar/fönster stängda, se till att lagret hålls tätt (dörrar, hål) och bekämpa skadedjur.

### **Tilläggsuppgifter: T.ex. en utredning om brister eller andra försummelser eller annan verksamhet inom fodersektorn som konstaterats på gården.**

Ge här en beskrivning av försummelsen. I punkten kan du också anteckna andra frågor eller muntliga anmärkningar som kommit fram vid övervakningen.

### **Uppgifter om provtagningen**

Anteckna på gårdsövervakningsblanketten vad för slags och hur många prov som tagits (i princip ett prov/gård), för vilket djur fodret är avsett och om fodret är silo- eller säckvara.

### **Åtgärder**

Kryssa rätt alternativ för och komplettera behövliga frågor.

### **Underskrifter**

Jordbrukaren och inspektören undertecknas gårdsövervakningsblanketten.

### **Eviras anteckningar**

Dessa anteckningar görs av Eviras överinspektör när protokollet inkommit till Evira och analysresultatet är klart.

## **3. FODERPROV OCH PROVTAGNINGSPROTOKOLL**

Endast inspektörer som fått introduktion av kontaktpersonen för Eviras eller NTM-centralens foderkontroll får ta officiella foderprov. Provtagningsmetoderna bygger på kommissionens förordning (EU) nr 691/2013. Definitioner som anknyter till prov finns i Eviras anvisning för provtagning av foder REHU 12708. I texten nedan beskrivs provtagning vid foderövervakning på gårdar.

### **Skyddskläder och säkerhet**

Vid provtagningen ska god hygien och renhetskraven på provtagningslokalen och de områden där man rör sig iakttas. Använd nödvändig skyddsklädsel vid provtagningen (skoskydd, overaller, handskar) så att du inte kontaminerar prov och produktionsutrymmen och så att du säkerställer att du hålls ren. Skyddskläder kan beställas från Eviranet på blanketten för beställning av provtagningsutrustning. Om gården har ytterligare krav på användning av skyddskläder och de områden där man ska röra sig, ska de efterföljas. Kom ihåg att tvätta händerna efter provtagningen.

Provtagningen på gården ska kunna utföras säkert. Utför provtagningen bara när den nödvändiga utrustningen för provtagning finns tillgänglig. Före provtagningen från anordningar för foderhantering och utfodring se till att de anordningar som kopplas på med timer eller gränslägesbrytare etc. med säkerhet är frånkopplade. När det gäller manuellt styrda anordningar ska man säkerställa att anordningarna inte i misstag

Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

kopplas på under provtagningen. Det rekommenderas att strömmen helt kopplas från den berörda anordningen till exempel via huvudströmbrytaren eller genom att avlägsna säkringen.

### Provtagningsredskap och provtagning

Om du använder Eviras skopa och eget provinsamlingskärl vid provtagningen, ska de desinficeras före provtagningen på gården och förvaras hygieniskt förpackade. Rengör först provtagningsredskapen mekaniskt. Vät därefter en pappershandduk med minst 70 % alkohol (etanol/isopropanol) så att den blir genomblöt och torka av redskapen så att redskapen blir grundligt blöta överallt. Eller håll rikligt med alkohol på provtagningsredskapen och skölj dem med hjälp av en pappershandduk så, att alla ytor som kommer i kontakt med provet blir blöta. Alkoholerna ska avdunsta innan provtagningen. Se till att dina händer är rena då du rengör provtagningsredskapen och undvik att röra med handen vid de ytor på provtagningsredskapen som kommer i kontakt med provet. Du köper desinfektionsmedlet och fakturerar sedan Evira mot kvittot.

Ta i regel ett foderprov på varje gård. Om gården håller idisslare och svin eller fjäderfä kan du ta ett prov av vartdera djurslagets foder. Om gården har flera djurhållningsplatser ska du enligt övervägande ta foderprover från olika djurhållningsplatser. Ta prov bara av foder för produktionsdjur (dock inte av foder för pälsdjur). Om enbart slickstenar och betesgräs används som foder på gården behöver foderprov inte tas. Om jordbrukaren på en växtodlingsgård håller djur i hobby syfte eller sällskapsdjur (t.ex. för att producera livsmedel för gårdens eget bruk eller för tävlings-/sportbruk) och ansöker inte om stöd av dem, kan du låta bli att ta foderprov och motivera detta i tilläggsuppgifterna i observationsprotokollet. Ta inte heller foderprov om djuren på gården inte innehas av jordbrukaren och denne inte ansvarar för djurens utfodring.

Ta proverna i viktighetsordning på följande sätt av de foderpartier under 30 ton som är föremål för provtagningen

1. Hemmablandningar (4 kg, av blötfoder 2 x 1 l/prov)
2. Rent fiskmjöl (1 kg/prov)
3. Råvaror för hemmablandningar (spannmål 4 kg eller andra kostsamma råvaror, t.ex. mineralfoder eller förblandning 1 kg)
4. Industriella foder (4 kg/prov eller kostsamt foder, t.ex. mineralfoder, 1 kg/prov)
5. Grovfoder (fuktigt ensilage en fylld påse om 7 liter, torrt ensilage, torrhö eller halm, två fyllda påsar om 7 liter)

Ta flera prover av stora foderpartier över 30 ton som är föremål för provtagningen (två foderprover av ett 30-500 tons parti, minst tre foderprover av ett parti som är större än 500 ton). Antalet prover avgörs av den mängd foder som är föremål för provtagningen. Till exempel, om du tar ett foderprov från foderutdelningsvagnen, motsvarar mängden foder i hela fodervagnen storleken på det foderparti som är föremål för provtagningen. Vid provtagningen ska man beakta att den inte får orsaka

Enheten för foder- och gödselkontroll

**Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor**

---

oskäligen ekonomisk skada för gården, t.ex. att gården måste öppna en täckt och orörd ensilagesilo enbart för provtagningens skull.

Använd Eviras provtagningsskopa av stål, som är avsedd för detta ändamål, då du tar torra prover. Det är i allmänhet inte möjligt på gårdarna att ta prover medan fodret är i rörelse på transportören eller att cirkulera fodret för provtagningens skull. Om du behöver ta ett prov ur silon, ska du ta fodret via luckan på silons nedre del eller ur nedsläppsröret in i kärlet och ta delproverna ur kärlet. Du kan köpa en hink och avfallssäckar att skydda hinken med och använda vid provtagningen, till exempel för att tappa foder ur en silo. Hinken och avfallssäckarna kan du fakturera av Evira mot kvittan. Du kan också använda ett kärl som gården erbjuder för den här provtagningen, om det inte äventyrar foderprovets renhet.

Ta delprover slumpmässigt och jämnt från hela fodret som är föremål för provtagningen. Ett fyra kilos prov (påse om 7 liter) kräver minst 40 delprov med Eviras provtagningsskopa. Ett kilos prov av kostsamt foder kräver minst 10 delprov med Eviras provtagningsskopa. Ett ensilageprov kan tas för hand med engångshandskar, cirka nävar i en tennisboll storlek (minst 25 g). För ett representativt grovfoderprov behövs minst 40 delprov.

Förpacka provet i påsar eller flaskor som beställts från Evira via Eviranet. Avlägsna luften ur provpåsen genom att pressa ihop påsen innan du stänger den, vrid till påsens mynning hårt, förslut den med en gummilänk som snurras hårt kring påsen, vik påsens mynning dubbel och förslut åter tätt med en gummilänk. Placera påsen med provet i en annan provpåse. Ta ett flytande eller halvflytande prov i en plastflaska eller plastask som sätts i två plastpåsar, den ena inuti den andra. Placera en namnlapp mellan påsarna. Sätt inte namnlappen i den påse som innehåller provet, eftersom provet smutsar ner namnlappen eller också kan namnlappen kontaminera provet. Lägg inte heller provtagningsprotokollet i samma påse som foderprovet. Frys ner ett flytande eller halvflytande prov och skicka till Evira som expresspaket i en kylväska med kylpatroner. Skicka inte djupfrysta prover inför ett veckoslut. Använd inte glaskärl vid provtagningen eftersom de inte tål transport. En kylväska kan komma väl till pass då man sänder in stora ensilageprover. Förse alltid proverna från gården med sigill. Använd plastsigill för att försegla provpåsar. Om du sänder flera prover i samma paket, ska proverna förpackas så, att sigillets ändar inte gör hål på de andra proverna under transporten. Skicka foderproverna så snart som möjligt efter provtagningen till adressen:

**Livsmedelssäkerhetsverket Evira**  
**Enheten för foder- och gödselkontroll**  
**Mustialagatan 3**  
**00790 Helsingfors**

Märk förpackningen med "foderprover".



Enheten för foder- och gödselkontroll

Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

### Att fylla i provtagningsprotokollet

Gör upp ett provtagningsprotokoll för varje foder som tagits som prov på Eviras protokollunderlag i fyra (4) exemplar, varav de två översta skickas till Evira tillsammans med provet, provtagaren behåller ett exemplar och gården ett exemplar. Anteckna provtagningsprotokollet i tillämpliga delar alla uppgifter som behövs för identifieringen av det foder som det aktuella provet representerar (fodrets namn, antalet prov, provernas nummer/löpande numrering, tillverkare (fabrikens namn), uppgifter om gårdsbruksenheten, uppgifter om produktpartiet, uppgifter om föremålet för provtagningen (säckstorlek, silo etc.), ytterligare uppgifter och uppgifter om provtagaren). Foga till provtagningsprotokollet alltid fodrets varudeklaration/etikett, om en sådan finns att tillgå. Om det inte finns några varudeklarationer/etiketter på gården i samband med övervakningen uppmana jordbrukaren att i fortsättningen spara varudeklarationerna/etiketterna på gården minst den tid fodret används. I punkten för tilläggsuppgifter i protokollet kan du notera den muntliga uppmaningen. Anteckna råvarusammansättningen i hemmablandningar i punkten tilläggsuppgifter i provtagningsprotokollet.

## 4. ÖVERVAKNING AV TVÄRVILLKOR

**Observationsprotokoll över uppfyllandet av tvärvillkoren Foder och livsmedel av vegetabiliskt ursprung innehåller:**

### Uppgifter om övervakningsbesöket:

Basuppgifter om gården (jordbrukarens namn, adressuppgifter, telefonnummer, etc.) skrivs ut från Stödtillämpningen eller anteckna de på första sidan i observationsprotokollet. Likaså anteckna tidpunkten för information om kontrollen samt tidpunkten för övervakningsbesöket och vem som och namnet på gårdens representant vid kontrollen. Anteckna i observationsprotokollet även inspektörens/inspektörernas namn, yrkesbenämning och kontaktuppgifter samt vilka andra handlingar som ingår i observationsprotokollet.

### Kontrolldel:

Kryssa för varje objekt som övervakas för antingen "I ordning", "Försummelse" eller "Gäller inte gården". Alternativet "Gäller inte gården" används när det som ska övervakas inte berör gården, t.ex. om gården inte har produktionsdjur. Om du kryssar för alternativet "Gäller inte gården", ska valet motiveras i tilläggsuppgifterna i observationsprotokollet.

### Kravgrupp 1. lakttagande av bestämmelserna om foder (TSE-förordningen (EG) nr 999/2001)

Kryssa i den här punkten för kravgrupps 1. helhetsbedömning i enlighet med kravs 1.1 och 1.2 resultat.

Enheten för foder- och gödselkontroll

Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

### **Krav 1.1. På gården används inte förbjudet animaliskt protein för utfodring av djur (foderprov)**

Detta villkor innehåller information om foderprovets analysresultat. Foder för idisslare undersöks med avseende på att fodret inte innehåller fiskmjöl eller köttbenmjöl (material med ursprung i landlevande djur). När det gäller foder för andra livsmedelsproducerande djur undersöks att fodret inte innehåller förbjudet material med ursprung i landlevande djur. Fyll inte i punkten redan på gården om du tar foderprov på gården, eftersom analysresultatet kommer först senare från Evira. Efter att foderprovet har analyserats skickar Evira analysintyget och beslutet till såväl NTM-centralen som jordbrukaren. Därefter kan du föra foderprovets resultat in i observationsprotokollet och slutföra övervakningen. Foga analysintyget och beslutet till observationsprotokollet. Under övervakningsbesöket bör jordbrukaren underrättas om att analysresultatet förs in i observationsprotokollet först efter kontrollbesöket.

Om gården inte håller produktionsdjur och inget foderprov tas, kryssar du för punkten Gäller inte gården. Anteckna i punkten för tilläggsuppgifter i observationsprotokollet varför provet inte togs. Om gården har bara pälsdjur, kryssar du för punkten Gäller inte gården.

### **Krav 1.2 Utgående från fodrets märkningar, tillverkning, förvaring och distribution utfodras varje djurslag endast med foder som innehåller sådant animaliskt protein som är avsett för det**

Denna fråga gäller alla gårdar med produktionsdjur. Frågan kräver särskild uppmärksamhet på gårdar med blandade besättningar som håller både idisslare och andra djur. Kontrollera på etiketter eller i andra handlingar att de foder som getts till djuren på gården inte innehåller förbjudet animaliskt protein och att vart och ett djurslag enbart får foder som innehåller för djurslaget avsett animaliskt protein. Kontrollera på inköpskvitton eller i bokföringen vilka slags foder som har köpts till gården. I fråga 5 på Eviras gårdsövervakningsblankett förtecknas olika animaliska proteiner. Animaliska proteiner från idisslare är förbjudna i foder för alla livsmedelsproducerande djur (undantag mjölkprodukter och hydrolyserat protein från skinn och hudar). Köttbenmjöl och blodmjöl från icke-idisslare är förbjudna vid utfodring av andra livsmedelsproducerande djur än vattenbruksdjur. Dessutom är det förbjudet att använda fiskmjöl, animaliska di- och trikalciumfosfater och blodprodukter från icke-idisslare vid utfodring av idisslare (ett undantag är att fiskmjöl är tillåtet i kommersiella mjölknäringar).

Foder för olika djurslag ska tillverkas och delas ut med egna separata anordningar om gården använder animaliskt protein som är förbjudet för något av gårdens djurslag. Kontrollera foderströmmarna på djurhållningsplatsen så att det inte går några linjer till exempel från förråd med foder för enkeltmagade djur till idisslarnas foderbord. Foder för olika djurslag ska förvaras åtskilt så att till exempel kontamination med animaliskt protein eller sammanblandning av foder inte är möjligt. Foder för olika djurslag ska förvaras i separata silon och vara fysiskt åtskilda från varandra i lagret. Foder för olika djurslag transporteras åtskilt, så att t.ex. foder för svin eller fjäderfä inte blandas samman med foder för idisslare när gården använder animaliskt protein som är förbjudet för idisslare. Kontrollera att det används egna utfodringskärl och ut-

Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

fodringsredskap för olika djurslag, om gården håller både idisslare och andra djur och använder animaliskt protein som är förbjudet för idisslare. Utfodringskärlen och utfodringsredskapen ska vara vederbörligt märkta. Det viktigaste är att olika djurslag har egna utfodringskärl och utfodringsredskap. Ett undantag utgörs av foderämnen som används för alla djurslag. Om det finns brister i märkningarna bör gården ges instruktioner om märkningar.

**Anvisningar om övervakningen av kraven 2.1-2.13 (den allmänna livsmedelsförordningen (EG) nr 178/2002) ges i Eviras anvisning Övervakning av tvärvillkor som gäller foderhygien och i anvisningen Övervakning av tvärvillkor som gäller produktion av livsmedel – växtproduktionsgårdar.**

### Sidan för ytterligare information och underskrifter:

Du kan precisera dina observationer i punkten ytterligare information och spara de i Stödtilämpningen. Det är bra att nämna brister i fråga om dokument samt om du har anmärkt jordbrukaren muntligt om något som konstaterats vid övervakningen. När det gäller försummelser fyller man i en bedömningsbilaga där försummelsen beskrivs.

Klargör för jordbrukaren vilka observationer som gjorts under kontrollen, protokollets innehåll, förfarandet i samband med sändandet och undertecknandet av protokollet. Förklara också för jordbrukaren hur det går till när resultatet från foderprovet skickas och hur resultatet inverkar på slutresultatet för krav 1.1. Om jordbrukaren inte godkänner någon eller några observationer be honom lämna ytterligare utredningar om de punkter som han inte accepterar. Underteckna protokollet på gården och ge jordbrukaren också tillfälle att underteckna det sedan du har klargjort för jordbrukaren vilka observationer som gjorts under kontrollen och protokollets innehåll. Lämna en kopia på protokollet på gården. Undertecknandet fråntar inte jordbrukaren hans eller hennes rätt att lämna ytterligare utredningar om övervakningen senare.

Om du inte lämnar kopian på protokollet på gården skriv ett observationsprotokoll ut från Stödtilämpningen och ge åt gården. Först måste du lagra uppgifterna från det förhandsifyllda observationsprotokollet och anteckna resultatet av foderprovet i Stödtilämpningen utgående från det analyscertifikat och beslut om foderprovet som fåtts av Evira. Underteckna protokollet innan det skickas till gården. I fall av försummelse skicka i detta sammanhang ett brev om hörande till gården och registrera ännu inte protokollet som klart i tillämpningen. Registrera övervakningen som slutförd i tillämpningen först när ett eventuellt genmäle till brevet om hörande har inkommit/tidsfristen för hörandet har löpt ut. Jordbrukaren kan överklaga övervakningens slutresultat efter det att kommunen har sänt jordbrukaren beslutet om utbetalning av stöd. Jordbrukaren behöver inte underteckna det observationsprotokoll som skrivits ut från Stödtilämpningen men hon eller han måste ha möjligheten för det.

Evira postar en besväransvisning i fråga om analysresultatet för foder till jordbrukaren tillsammans med analysresultatet och beslutet, om det bestäms att gården måste vidta åtgärder med anledning av resultatet av foderprovet. Om jordbrukaren är miss-

Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

nöjd med Eviras beslut om det analyserade fodret skall jordbrukaren överklaga beslutet utan dröjsmål.

### **Bedömningsblankett:**

Fyll i bedömningsblanketten om någon av de indikatorerna visar på försummelse. Eviras anvisning 15703/09 "Allmänt om övervakningen av tvärvillkor och om bedömning av försummelser" fungerar som hjälp vid fastställandet av försummelsen. Instruktioner om hur försummelsens omfattning, allvar, varaktighet, uppsåtlighet och upprepning ska bedömas finns i anvisningen och hur en tidig varning ska användas. Vid bedömningen av en försummelse bestäms påföljdsprocentens storlek enligt hur omfattande, upprepad eller allvarlig försummelsen är och enligt uppsåtlighet eller upprepning av försummelsen. Beskriv försummelsen verbalt på bedömningsblanketten och gör en bedömning av försummelsens allvar, varaktighet, omfattning, uppsåtlighet och upprepning.

Påföljden kan vara en tidig varning, 1 %, 3 % eller 5 %. Den tidiga varningen kan ges då försummelsen är ringa och kan åtgärdas inom utsatt tid eller jordbrukaren förändrar funktionssättet i framtiden och försummelsen inte orsakar omedelbar fara för djurs eller människors hälsa. Det finns en färdig brevmall som gäller systemet med tidig varning till odlaren.

Foga bedömningsblanketten med en beskrivning av försummelsen och brevet för tidig varning till observationsprotokollet. Som bilaga till observationsprotokollet ska vid försummelser alltid också fogas ett brev om hörande med bilagor. Beakta jordbrukarens genmäle i förslaget till sanktionsprocentsats.

### **Exempel på bedömning av försummelser som konstaterats vid foderövervakning i samband med tvärvillkoren**

#### **Krav 1.1 På gården används inte förbjudet animaliskt protein för utfodring av djur**

Om det vid analys av provet inte påträffas förbjudet köttbenmjöl eller fiskmjöl är provresultatet negativt, och i den här punkten i observationsprotokollet kryssas för att foderprovet är i ordning.

Om det upptäcks förbjudet köttbenmjöl eller fiskmjöl i foderprovet, dvs. foderprovets resultat är positivt, görs en ny undersökning av samma foderprov för att säkerställa saken. Då också den upprepade undersökningen visar positivt resultat utför Evira en riskbedömning av upptäckten. Vid riskbedömningen utreds om fyndet beror på fodret och vilken andel jordbrukaren har i saken. Till riskbedömningen hör att ta nya prover. Riskbedömningen ligger också till grund för de fortsatta åtgärderna. Om det konstateras att jordbrukaren har använt förbjudet animaliskt protein fastställs påföljdsprocentsatsen vanligen till 3 %. Om det konstateras att användningen har varit uppsåtlig är

Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

påföljdsprocentsatsen i regel 20 %. På bedömningsblanketten ges en beskrivning av försummelsen och ett förslag till påföljdsprocentsats.

**Ordning:** Då analysen av det foderprov som tagits på gården visar negativt resultat  
**Försummelse:** Då analysen av det foderprov som tagits på gården visar positivt resultat.

**Den tidiga varningen:** Kan inte användas vid bedömning av försummelsen.

**3 % :** Förbjudet animaliskt protein påträffas i foder som jordbrukaren har använt för utfodring av djur.

**Uppsåttligt:** Det konstateras att jordbrukaren medvetet och uppsåttligen har använt förbjudet animaliskt protein och att användningen har varit övertänkt och långvarig. Påföljdsprocentsatsen är 15-100 %.

### **Krav 1.2 Utgående från fodrets märkningar, tillverkning, förvaring och distribution utfodras varje djurslag endast med foder som innehåller sådant animaliskt protein som är avsett för det**

Vid övervakningen säkerställer man att varje djurslag får endast det foder innehållande animaliskt protein som är avsett för det. Gäller alla gårdar, dvs. också gårdar med ett enda djurslag. Som hjälpmedel används inköpskvitton och varudeklarationer/etiketter för foder. På gårdar som föder upp flera djurslag kontrolleras att de utrymmen där foder innehållande bearbetat animaliskt protein framställs, transporten, förråden och lagren av sådant foder samt distributionssystemen är separata, så att djuren inte får i sig förbjudet animaliskt protein via dem. Vidare säkerställs att de redskap och kärl som används för utfodring av olika djurarter är vederbörligt märkta, om gården använder animaliskt protein som foder.

#### **Ordning:**

- Djuren utfodras med foder innehållande animaliskt protein som är avsett för dem (inköpskvitton/varudeklarationer/etiketter).
- Foder för idisslare och andra djur tillverkas med separata anordningar och i separata utrymmen.
- Foder för idisslare och andra djur transporteras med separata anordningar/utrustningar.
- Foder för idisslare och andra djur är åtskilda från varandra i förrådet.
- Separata och märkta utfodringskärl och utfodringsredskap används för idisslare och andra djur.
- Fodren har förvarats i samma utrymme, men de finns i förslutna förpackningar och det finns ingen risk för att de kontamineras eller blandas.
- Fodren har förvarats i samma utrymme, men de kan lätt och snabbt flyttas åtskilt. Djurs eller människors hälsa har inte riskerats.
- Det finns smärre brister i märkningen av utfodringskärl och utfodringsredskap, men bristerna har rättats till under gårdsbesöket.

Enheten för foder- och gödselkontroll

## Övervakning av användningen av animaliskt protein i foder och fodersäkerhet vid primärproduktion av foder – inbegriper övervakning av tvärvillkor

---

### **Försummelse:**

- Djuren har fått animaliskt protein som inte är avsett för dem (inköpskvitton/varudeklarationer/etiketter)
- Foder för idisslare och foder innehållande bearbetat animaliskt protein för andra djur tillverkas med samma anordningar/i samma utrymmen.
- Foder för idisslare och foder innehållande bearbetat animaliskt protein för andra djur transporteras med samma anordningar/utrustningar.
- Foder för idisslare och foder innehållande bearbetat animaliskt protein för andra djur är inte åtskilda från varandra i förrådet. Det finns en risk för att de blandas.
- Om det används foder innehållande bearbetat animaliskt protein används samma utfodringskärl och utfodringsredskap för idisslare och andra djur.

**Den tidiga varningen:** Bristerna är obetydliga och medför ingen omedelbar fara för människors eller djurs hälsa. De kan rättas till så gott som omedelbart eller under två veckorna.

**1 % :** Lindriga brister vid framställning, bearbetning eller distribution av foder som innehåller animaliskt protein som inte kan åtgärdas inom två veckor och äventyrar hälsan hos djur eller människor.

**3 % :** Det har inte säkerställts att idisslare får endast för dem avsett foder som inte innehåller material av animaliskt ursprung.

Foder förvaras i samma utrymmen och förpackningarna är öppna eller trasiga (när fodret innehåller animaliskt material).

Foder för idisslare och foder för andra djur tillverkas med olika anordningar men i samma utrymmen (när fodret innehåller animaliskt material).

Foder för idisslare och foder för andra djur transporteras med samma anordningar/utrustningar (när fodret innehåller animaliskt material).

Samma utfodringskärl och -redskap används för idisslare och andra djur (när fodret innehåller animaliskt material).

**5 % :** Foder har förvarats i samma utrymmen och sammanblandning har skett (när fodret innehåller animaliskt material).

Foder för idisslare och foder för andra djur tillverkas med samma anordningar och i samma utrymmen (när fodret innehåller animaliskt material).

**Uppsåttligt:** Foder för olika djurarter tillverkas, förvaras eller transporteras medvetet på samma platser och i samma anordningar och fodren innehåller animaliskt material.